

מדריך למלווה הסעות
בחינוך המיוחד
אב-טיפוס

יוצרי המדריך מימין לשמאל: יעל גיל בר, חנה לביא, שי לביא

מלווה יקר/ה שלום,

אנו שמחים שלקחת על עצמך את התפקיד החשוב של ליווי ההסעות לתלמידים הלומדים במסגרות החינוך המיוחד. הינך האדם הראשון, שהתלמיד פוגש בדרכו לבית הספר. פגישה זו עשויה להשפיע על המשך יומו ומצב רוחו. אחר הצהרים, את/ה הוא זה שסוגר מעגל, ומשיב את התלמיד לביתו. מתוך הוקרה והכרה בחשיבות העבודה שלך, כתבנו מדריך זה אשר אנו מקווים שיסייע לך בעבודתך, והוא מציג בפניך פירוט של מרכיבי עבודתך.

המלווה כדמות משמעותית בחייו של התלמיד:

- מרגע שהתלמיד עולה להסעה, ועד שהוא יורד ממנה, הינך הדמות האחראית ומקור הביטחון שלו. על כן חשוב שתדע, כי אתה נדרש להיות נוכח בהסעה מתחילתה ועד סופה ולהפנים ולקחת על עצמך את גודל האחריות אשר התפקיד דורש. כמו כן, חשוב שיהיו ברשותך כל הכלים הדרושים על מנת לבצע את תפקידך על הצד הטוב ביותר.
- אנו ממליצים לך להחזיק דף ובו פרטי התלמידים – כגון: כתובת מדויקת של מקום מגוריהם, מספרי הטלפון של הוריהם, ובמידה ויש מידע רלוונטי הקשור לסוג מוגבלותם.

קשר עם ההורים, המורים והתלמיד:

כמלווה ההסעה, חשוב שתהיה בקשר מתמיד עם הורי ומורי התלמיד, זאת על מנת להתעדכן באופן שוטף ויומיומי בקשר למצבו הרפואי ולמצב רוחו של התלמיד. כך בעת הצורך, המלווה יוכל לסייע לתלמיד במצבים מורכבים יותר שעלולים להתרחש. בנוסף לכך, באחריותך לדווח לאנשי הקשר של בית הספר, הגן או העירייה על כל מקרה חריג, אם אירע בזמן ההסעה.

ידע מקדים על התלמיד מבחינה אישית, בריאותית ובטיחותית

במידה ויהיה ברשותך הידע הזה, הדבר יסייע לך להתמצא בכל הפרטים הרלוונטיים לגבי אותו תלמיד, כגון מצב בריאותי, התנהגותי ומשפחתי. את כל הדברים הנ"ל עליך לברר עם איש הקשר של המסגרת החינוכית בית הספר או הגן, וכן מהורי התלמיד.

1. עליה וירידה מהרכב:

חשוב לשמור שהתלמידים ירדו ויעלו ממקום בטוח שאין בו תנועת כלי רכב אחרים.

2. הושבה ברכב:

ראשית כל ארגון חכם של ישיבת התלמידים עשוי למנוע הרבה בעיות. לדוגמא: לשבת ליד התלמידים שיותר זקוקים לתשומת לב, להפריד בין בנים ובנות במקרים של הטרדות מיניות, ועוד.

בעת העלאת התלמידים להסעה חשוב לוודא כי:

1. לכל תלמיד יש מושב משלו המותאם לפי צרכיו.
2. התלמידים יושבים במקומותיהם ולא עומדים.
3. במידה ויש תלמיד שצריך לנסוע במושב מותאם כגון- כסא גלגלים או עגלות דחיפה, יש לדאוג כי:
 - (1) המושב מחובר אל ריצפת הרכב באמצעות חגורות המיועדות לכך בארבע נקודות עגינה,
 - (2) חגירת הנוסע- הילד היושב בכיסא גלגלים צריך להשתמש בחגורת מיוחדות שעגונות לשלדת הרכב- לא ניתן להסתפק בחגורות הקשורות לכיסא הגלגלים בלבד.
4. ילדים צעירים מחויבים לשבת במושבי בטיחות על פי החוק.
5. כל תלמידי ההסעה נמצאים ברכב.
6. רק כאשר כל התלמידים עלו על הרכב ניתן להודיע לנהג על סגירת הדלתות. במקביל, רצוי ליידע גם את התלמידים על סגירת הדלתות ותחילת הנסיעה.
7. רצוי שתשב במקום אשר יאפשר לך לראות את כל התלמידים ולהיות בקשר מייד עם התלמידים שזקוקים לעזרתך.

3. במהלך הנסיעה:

1. חגורות בטיחות - בכל רכב שבו מותקנות חגורות בטיחות, על כל יושבי הרכב להיות חגורים בחגורות בטיחות או רתומים בהתקן ריסון שאושר לכך לפי העניין.
2. אין לשוחח עם הנהג שיחות סרק בזמן הנסיעה. שיחה כזו עלולה לגרום לו לאבד את הריכוז בנהיגתו.
3. יש להשגיח שאף תלמיד לא מוציא כל חלק של גופו מבעד לחלון הרכב בזמן הנסיעה.

התנהגות התלמידים בהסעה –

1. יש לשמור כי בזמן הנסיעה התנהגותו של אף תלמיד לא תגרום נזק או אי נוחות בלתי סבירה לכל תלמיד אחר, וכן לשמור מפני התנהגות כלשהי שתהיה עלולה לגרום לנהג לאבד את הריכוז בזמן הנהיגה.
 2. אין לאכול בשעת הנסיעה, וזאת על מנת למנוע סיכון בריאותי. למעט שתייה או במקרים חריגים בהם ישנו אישור רפואי מיוחד לכך.
 3. יש לדאוג כי התלמידים לא ילכלכו את הרכב וכן כי הם משליכים את הפסולת רק למקום שהותקן לצורך זה ברכב ולא במקום אחר.
 4. חל איסור על הנהג להעלות נוסע נוסף, שאינו מתוכנן היה לנסוע עימכם במהלך ההסעה.
 5. בעת עצירת הרכב בכל יעד שהוא, יש להודיע על פתיחת הדלתות, ולוודא שהתלמידים מודעים לכך לפני פתיחתן.
4. ירידת התלמיד מההסעה:

1. לפני שהנהג יוצא מכל אחת התחנות שבדרך, חשוב לוודא שאף תלמיד לא נמצא בנתיב הנסיעה של הרכב.
2. הכרחי לוודא כי רק אדם שמוכר לתלמיד מקבל את פניו.
3. רצוי לוודא תמיד לפני ההגעה ליעד, כי יש מבוגר המחכה לקבל את התלמיד. בכל מצב, אין להוריד את התלמיד אם אין מבוגר המחכה לו.
4. בתום ההסעה, יש לסרוק את הרכב ולוודא שכל התלמידים ירדו, וכן ששום חפץ יקר ערך של התלמידים לא נשכח.

דף קשר

מורה אחראית להסעות מטעם בית הספר אשר ישמש גם כיועץ בשעת הצורך.

שם _____ טלפון _____

מזכירות בית ספר _____

לארגן רשימת טלפונים הכוללת את שם הילד ומספרי הטלפון של הוריו או מבוגר
האחראי עליו.

אחראי מטעם חברת ההסעות

שם _____ טלפון _____

אחראי הסעות ברשות המקומית

שם _____ טלפון _____

נציב פניות הציבור במשרד החינוך בנוגע להסעות

שם _____ טלפון _____

כתובת _____

פקס _____

ד

ף

ק

ש

ר

מאחורי הקלעים של המדריך זה

קרוב לוודאי שהגעת למשימת הליווי לגמרי במקרה, כך גם אנחנו, צוות הכותבים, הגיע לכתובת המדריך עבורך במקרה. כולנו בוגרי קורס יזמות לשינוי חברתי בתחום המוגבלויות, מטעם ארגון שתי"ל והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין. במסגרת הקורס הגב' יעל גיל בר פיתחה קורס למלווים שממנו נולד הקורס למלווי הסעות. עם הזמן התעורר הצורך להוציא את המדריך שלפניכם. במידה ויש לכם רעיונות לשיפור ושדרוג החוברת או צורך בפירוט נוסף בתחום מסוים נשמח לעמוד לשירותכם. (פרטי התקשרות בסוף הדף).

צוות המדריך:

שי לביא - נכה בשיתוק מוחין, ועובד כבקר תוכנה כאחד האדם
חנה לביא – מתניידת בכסא גלגלים, אוהבת את העולם, מתנדבת בהדסה הר הצופים וסטודנטית בדוד ילין.
יעל גיל בר- אוהבת אנשים מנחת קבוצות, סטודנטית לפסיכודרמה(במילה אחת) וחייה עם C.P שיתוק מוחין.
שרית סמואל- מחנכת בבית ספר אילנות, יושבת בעצמה בכיסא גלגלים, וסייעה בעריכה והגיית החוברת.
יעוץ בנושאי בטיחות- בי"ח אלי"ן- צוות המרכז לנסיעה בטוחה לילדים עם צרכים מיוחדים לזכרה של טובי קורן

מטעם מכללת דוד ילין:

סילביה שטיגליץ- מנהלת תחום שינוי חברתי המכון לחינוך לקיימות,
איל בלוך- מנהל שותף המכון לחינוך לקיימות

פרטי התקשרות לשיפור המדריך:

silvia@macam.ac.il